

הרב עדין אבן ישראל (שסיינזלץ)

תבסיק לדפדף

להתפלל' הוא - פ.ל.ל. כמו שכתוב: "ויעמוד פנחס ויפלל", ו"נפתולי אלוקים נפתלתי", שפירושו להתפתל; להתפלל זה מאבק - להתפתל, **אנו עומדים בתפילה מול הקדוש ברוך הוא ומנסים לחבוק אחד את השני. זאת היא עבודת התפילה.**

תפילת שחרית היא תפילה ארוכה בסך הכל, ולא כל כך פשוט לשמור את הכוונה לאורך כל ארכה, זה דורש מאמץ מסוים. **בסוף התפילה אדם שואל את עצמו: אמרתי הרבה מילים, זימרתי, שרתי ומה קרה בכל הדבר הזה?** מלבד זה שקיימתי מצווה כשהתפללתי. תפילה היא גם דרך של עליית הנפש, והשאלה החשובה בתפילה: האם הייתה עליית הנפש?

דוברי יידיש קוראים לתפילה 'דאווענען'. לא כליכך ברור מאיזו שפה מגיעה המילה הזאת, היא לא בעברית, לא בגרמנית ולא בסלובית. יש שאמרו שזה קיצור של המילה מ'דאבונא', כלומר, הגיע מאבותינו. לדעתי, המילה המקורית הייתה משהו כמו 'דאפענען', שהגיע מהמילה העברית 'לדפדף'.

פעם הייתי באיזה מקום באנגליה ונתתי שם שיחה בשבת בשעת סעודה שלישית.

החשיך היום ולא היה שעון שבת

שידליק את האור. הנושא היה

תפילה - היו שם מבוגרים וצעירים - ואנשים דיברו, ייתכן שאם היה שם

כשאדם קם בבוקר והוא בא לתפילה, הוא צריך לשאול את עצמו מה אני עושה? מה אני צריך לעשות? איך אני עובד את השם? איך עובדים אותו בכלל?

אדם נמצא במקום מסוים והוא צריך להתעלות - בתפילה, בלימוד ובמצוות - כי באמת חבל על הזמן. אלו הם הדברים שעליהם העולם עומד והם מחזיקים את העולם. יש דברים שאדם לא יכול לשנות, ויש דברים שאפשר לעבוד עליהם. תפילה היא מסוג הדברים שניתן וצריך לעבוד עליהם.

אני רוצה לדבר על תפילה. להגיד כך וכך מילים במהירות מסוימת, זה דבר פשוט, כל תוכי יכול לעשות את זה. מעל מדרגה זו יש דבר שנקרא 'עבודת התפילה', שפירושה כשאדם מתפלל, אין זה מסתכם באמירת המילים, אלא צריכה להיות שם גם עבודה.

השורש של המילה

כתוב

בספרים

שיש

מלאכים שהם

'מעלי תפילות',

העבודה שלהם

היא לקחת את

התפילות ולראות מה

יש בהן, אם יש בתפילה

רגע אחד בבחינת יהלום -

הם מעלים אותה ומשבצים

אותה בכתר העליון. אבל מה

קורה כשהתפילה הייתה חצץ?

אור, אנשים היו יותר נבוכים. זה היה מעניין מה שקרה שם, זאת לא הייתה הרצאה או שיחה כדרך הרגיל, אלא אנשים שפכו את לבם.

היה שם יהודי, עסקן מכובד מאוד שבעצמו ייסד כמה בתי כנסיות, והוא אמר: "אני אף פעם בחיי לא התפללתי". הסתכלתי עליו, יהודי כזה, מהאנשים שבאים כל בוקר לבית כנסת ולו בשביל המעמד, שאלתי אותו: "מה זאת אומרת, הרי אתה מגיע לבית כנסת כל יום להתפלל?" הוא אמר: "דאוענינג - לדפדף דפים - עשיתי כל חיי, אבל להתפלל - מעולם לא התפללתי". זה היה דבר גדול לשמוע את זה מבן אדם. בגלל האווירה שהייתה שם והדיבורים על התפילה, פתאום הוא הבין דבר משמעותי מאוד לגבי החיים שלו.

להעביר דפים בסידור כולם יכולים. מה עושים? שום דבר. אני לא רוצה לדבר בגנותם של אנשים, אולם זו בעיה של רבים.

בתפילה טובה נהיית הארה שגורמת לאדם לאיזה חשק או רצון לעשות מעשה טוב. אני לא מדבר על תפילה בכוונות עמוקות אלא על כך שאדם מתפלל, ונשאר לו אחר כך זיכרון. הזיכרון הזה בעצמו שווה משהו. לפעמים, התפילה עוזרת לאדם לפחות לאכול את ארוחת הבוקר שלו. לא שהוא נהיה רעב מהתפילה, אלא שאדם מסיים את תפילתו, סוגר את הסידור, **מקפל את הטלית והולך לאכול, ואם נשאר לו איזה שיריים מהתפילה, הם גורמים לכך שהוא מנסה שלפחות אכילתו לא תהיה כאכילת בהמה.**

לבני-אדם יש קושי ובעיות רבות - מכל מיני סוגים, רוחניות וכאלו שקשורות לחיים שלהם - אני לא אומר שבכוח התפילה בן אדם מתגבר על כל הבעיות שלו, אבל **כשאדם שיש לו בעיה מתפלל, ובתפילה יש לו נקודה של הארה, היא יכולה להיות בעלת משמעות למצוקות שלו. צריך לדעת שבכל מקום שיש תפילה יש איזושהי התנוצצות.**

פרק א' של איך להתפלל, זה לשים לב. כמו שאומרים: "תשמענה אוזניך מה שפיך מדבר". אדם אומר כל מיני דברים, והשאלה היא: מה הוא אומר? לא מדובר כאן על התעמקויות וכוונות, רק לשים לב למה שמוציאים מהפה.

אדם שעושה משהו 10,000 פעמים, אמור לדעת לעשות אותו טוב יותר. מי שמנסה לעשות דברים שדורשים מיומנות טכנית, ניסור עץ למשל, בפעם ראשונה ושנייה - יחרוק לו, בפעם החמישית ויותר מזה, בפעם המאה, יעבוד לו יותר בקלות. ככל שאדם עושה את הפעולה יותר פעמים הוא מקבל מיומנות יותר טובה, כי הוא השקיע שם.

אנחנו אומרים דברים רבים בתפילה, בחיים שלנו אמרנו את זה אלפי פעמים, הרבה יותר מדי פעמים, למה זה לא פועל? בין השאר מפני שלא נעשתה שום עבודה. כשהתפילה נאמרת בלי שום מאמץ, העניין חוזר על עצמו הרבה פעמים ולא מביא תועלת. אדם שאומר קדיש בשנת האבלות, אולי בהתחלה קורה משהו, אבל אחר כך מתרגלים. הרושם הראשוני מתרפה עם הזמן, וכל הזמן נהיה פחות ופחות. כשאנשים דורכים במקום, לרוב זה משום שהם לא עושים שום מאמץ.

כתוב בספרים שיש מלאכים שהם 'מעלי תפילות', העבודה שלהם היא לקחת את התפילות ולראות מה יש בהן, אם יש בתפילה רגע אחד בבחינת יהלום - הם מעלים אותה, לשבץ אותה בכתר העליון. אבל מה קורה כשהתפילה הייתה חצץ? המלאכים לא ישימו את החצץ הזה בראש מלך המלכים, הם

שופכים אותה חזרה למחצבה, וזהו. **כדי שמהתפילות שלנו לא יישאר רק חצץ, צריך להשקיע.**

אפשר להזיז דברים מעט מעט - אם למישהו יש רצון להתחיל להתפלל בכוונה - לפעמים, "תפסת מרובה לא תפסת". אדם שמקבל על עצמו איזה דבר, זה צריך להיות קשור באיזשהו אופן למה שהוא מסוגל לעשות. **מי שמנסה להרים משא שהוא מעבר ליכולת שלו, יכול לקבל מזה זה אולי קילה, לא הרבה מעבר לזה. בואו נתחיל בקטנות.** לא שאדם מקבל על עצמו להגיד את כל תפילת שחרית בכוונה, אלא קבלה טובה - להגיד קטע אחד מהתפילה בכוונה. לא בכוונות עליונות אלא שזה לא יהיה אוסף של מילים ריקות, שלפחות יבין מה הוא אומר.

תארו לכם שאדם מתחיל להבין מה הוא אומר בסידור. **בכל מיני תפילות שאנשים אומרים בבוקר או בערב, אפשר למצוא המון דברים נוראיים,** לא במובן של סקנדלים, אלא יש תפילות שאדם מבטיח כל מיני הבטחות, ותפילות שיש בהן תביעות מאוד גדולות מהאדם.

למה כל זה לא פועל? מפני שזה כאילו נאמר בלשון עם זר. אנשים לא שמים לב איזה דברים הם אומרים, וכיוון שכך גם כשיש משהו שיכול לעורר - הוא לא נקלט. **הכל חלק מחבילה אחת של דברים שלא שמים לב אליהם.**

מה שאני אומר לכם כתוב בספרים רבים: "תחילת כוונת התפילה היא שיכוון את פירוש המילות". האמירה של "אלוקי נשמה" כולה מלאה יופי, אילו אדם שם לב מה הוא אומר, אך **קורה פעמים רבות שהאדם חצי יושן כשהוא אומר את זה, הוא לוחץ על הכפתור וזה יוצא לו חלק ובקלות, בלי שהוא שם לב שהוא אומר את זה בכלל.**

בהנחת תפילין יש שתי לשונות של "לשם ייחוד" - אחד קצר ואחד ארוך. הארוך אולי יותר מפואר, הוא מדבר על כך ש"שתי הרצועות יהיו כמו שתי עבותות של אהבה" וכדומה. הקצר מדבר על דברים פשוטים והוא יותר מוכר, כתוב בו שאנחנו שמים תפילין על הראש כנגד המוח ועל היד כנגד הלב - כדי לשעבד את לבנו ומוחנו לעבודתו יתברך שמו. **אולי מישוהו יחליט שהוא אומר את ה"לשם ייחוד" והוא מנסה לקרוא מה כתוב שם, בלי כוונות הארץ, באופן הכי פחות דרמטי שיכול להיות.** ולחשוב מה הוא אומר שם, מה הוא מתכוון שם. אפשר לקחת ברכה אחת ולנסות להבין מה אתה אומר. למשל, לחשוב על ברכת "אתה חונן לאדם דעת", מה זה אומר? מה אני מבקש? מה אני רוצה?

יש הרבה דברים בתפילה שלנו, לפחות תנסה להבין חתיכה קטנה מהתפילה, לא הכל; הדברים האחרים ש'הרוח ישאנו', אבל שיהיה חלק אחד שהבנת אותו, שיש לך קשר אליו והוא מדבר אליך באיזו מידה, פחות או יותר.

מנהג העולם בבתי הכנסת, בערב שבת, שאנשים לוקחים את עלוני השבת וקוראים בהם. הייתי רוצה לראות מישהו שלוקח סידור ומנסה לקרוא אותו לפחות כמו שהוא קורא כתבה; עם כל העניין והריכוז שקיימים כשקוראים כתבה.

בשיתוף תלמידי ישיבת תקוע